

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології і соціології
Кафедра міжнародних відносин
Силабус курсу
Економічна дипломатія

Обсяг	кредитів – 3, годин – 90
Семестр, навчання	рік 2 (весняний), 2025-2026
Дні, час, місце	Французький б-р, 24/26, за розкладом
Викладач (-і)	Майстренко Юлія Іванівна, к. політ. н., доцент
Посилання на профіль Викладача	https://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/kafedry-ta-inshi-strukturni-pidrozdily/interrelations/staff/4174-majstrenko-yuliya-ivanivna
Контактний телефон	-
E-mail	artuh.ulya1@gmail.com
Робоче місце	Кафедра міжнародних відносин, к. 32, Французький б-р, 24/26
Консультації	<i>Очні консультації:</i> Французький б-р, 24/26, к. 32, щотижнево за розкладом.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказаний E-mail та очні зустрічі на консультаціях.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни

Економічна дипломатія

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі): відсутні

Мета курсу: доповнювати та розширювати коло знань здобувачів, які вивчають різні аспекти зовнішньої політики і дипломатії загалом; ознайомлення здобувачів зі специфікою економічної дипломатії та її впливу на міжнародні відносини.

Завдання курсу: вивчення історії становлення економічної дипломатії та її реалізації у сучасному світі.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

- Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.
- Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні звіти.
- Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та семінарських (14 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Методи навчання під час викладання дисципліни:

Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: у тому числі мультимедійні презентації, демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: рольові ігри; виконання індивідуальних завдань (підготовка та публічний захист рефератів).

Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретичні засади економічної дипломатії.

Тема 1. Економічна дипломатія: основні терміни і поняття, сутність, передумови розвитку рівні та етапи розвитку.

Визначення термінів «дипломатія», «економічна дипломатія». Аналіз основних інструментів економічної дипломатії. Визначення основних завдань економічної дипломатії. Функціонування міжнародних організацій, як основи багатосторонньої дипломатії. ООН як одна з перших організацій, що стала основою багатосторонньої економічної дипломатії. Статут ООН в контексті міжнародного економічного співробітництва. Основні передумови розвитку економічної дипломатії: історичний аспект. Основні рівні реалізації економічної дипломатії: глобальний рівень, міждержавний рівень, державний рівень, макрорівень.

Тема 2. Економічна дипломатія: історія становлення.

Зародження дипломатії як засобу налагодження контактів між суб'єктами міжнародних відносин. Перші торговельні контакти між країнами стародавнього світу. Дипломат в стародавньому світі. Економічний аспект зовнішньої політики держав у середньовіччя. Особливості економічної дипломатії в новий та новітній час. Економічний чинник у відносинах між країнами в період холодної війни. Глобалізація та економічні відносини між країнами.

Тема 3. Нормативне забезпечення економічної дипломатії.

Міжнародні нормативно-правові акти, які регламентують взаємини між країнами. Статут ООН. Віденська конвенція про дипломатичні зносини (1961 р.); Віденська конвенція про консульські зносини (1963 р.); Віденська конвенція про право міжнародних договорів (1969 р.); Віденська конвенція про спеціальні місії (1969 р.); Віденська конвенція про представництва держав в їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру (1975 р.); Конституція України; Закон України "Про дипломатичну службу"; Закон України "Про державну службу"; Закон України "Про засади зовнішньої і внутрішньої політики"; Положення про Міністерство закордонних справ України.

Тема 4. Об'єкти та суб'єкти економічної дипломатії.

Зовнішньоекономічна діяльність як об'єкт економічної дипломатії. Інститути економічної дипломатії. Внутрішні центральні установи: відомства закордонних справ; відомства економічного і фінансового профілю; неурядові організації, що займаються зовнішньоекономічною діяльністю; бізнес-спільноти (ділові кола), що займаються зовнішньоекономічною діяльністю. Зарубіжні установи – торгові представництва; економічні та фінансові відділи при посольствах країни; представництва при міжнародних організаціях; представництва ділових кіл.

Тема 5. Роль та значення економічної дипломатії в системі міжнародних відносинах.

Економічна дипломатія у системі міжнародного регулювання світової економіки. Досягнення економічних та політичних цілей через засоби економічної дипломатії. Функції економічної дипломатії. Вплив глобальних проблем сучасності на економічні процеси: COVID-19. Сучасна взаємопов'язана глобальна економіка та російсько-українська війна. Структурно-логічна схема складових та елементів економічної дипломатії. Співвідношення

економічних цілей та світової політики в умовах глобалізації. Значення міжнародних економічних організацій у становленні міжнародних економічних відносин.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Прикладні аспекти економічної дипломатії

Тема 6. Механізми координації економічної дипломатії в Україні.

Органи законодавчої та виконавчої влади у врегулюванні міжнародних економічних відносин. Взаємодія органів законодавчої та виконавчої влади у сфері економічної дипломатії. Координація економічної дипломатії в Україні. Координація діяльності у зовнішньоекономічній сфері: розподіл функцій та обов'язків.

Тема 7. Економічна дипломатія і економічна безпека України.

Національні інтереси України та їхня реалізація. Поняття «національна безпека», її зміст та основні складові. Поняття «економічна безпека» її зміст та способи реалізація. Співвідношення понять економічна безпека та економічна дипломатія. Енергетична безпека та продовольча безпека як виклики сучасних економічних відносин на світовій арені. Дипломатичний захист економічних інтересів України на світовій арені. Енергетична безпека України: можливі шляхи забезпечення. Експорт товарів і експорт капіталу в системі економічної безпеки.

Тема 8. Економічна дипломатія та міжнародні інтеграційні об'єднання.

Визначення поняття «міжнародна економічна інтеграція». Глобалізація та міжнародні інтеграційні об'єднання. Формування інтеграційних об'єднань у ХХ-XXI століттях. Основні форми міжнародної економічної інтеграції: зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, політичний союз, міжнародна організація. Інтеграційні об'єднання в Європі: історія створення та особливості функціонування. Інтеграційні об'єднання в Латинській Америці, Азії та Африці. Основні угоди між Україною та ЄС/ЄС. Єврорегіони: основні підходи до розуміння поняття. Єврорегіони до яких залучені регіони України. Створення Єврорегіону Нижній Дунай. Економічні критерії вступу країни до ЄС. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: економічний аспект. Економічне співробітництво між країнами Європейського Союзу та Україною.

Рекомендована література

1. Дипломатичний протокол та етикет : підручник / О. П. Сагайдак. - К.: Знання, 2019. - 398 с.
2. Зовнішня політика України та міжнародне співробітництво: розвиток двосторонніх і багатосторонніх відносин з країнами світу, участь і співпраця з міжнародними організаціями / [упоряд.: І. І. Тіщенко, Г. В. Красільчук ; за заг. ред. І. І. Тіщенко ; наук. ред. д-р наук з соціальних комунікацій О. О. Сербін]. – Київ : Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, 2021. - 130 с.
3. Кузь О.М., Коротков Д.С., Михайличенко Д.Ю. та ін. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25295>
4. Майстренко Ю. Сучасна зовнішня політика Сербії: ЄС чи РФ? *Міжнародні та політичні дослідження*. 2019. № 32. С. 154-170.
5. Пунда Ю.В., Козинець І.П., Клименко В.С. Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. – 328 с.
6. Ревенко О. В. Особливості стратегічного аналізу соціальних комунікацій бізнесу в процесі пропагування тенденцій європейської інтеграції в Україні / О. В. Ревенко // Євроінтеграційний вектор розвитку та реалізація національних інтересів України :

монографія / за заг. ред. Д. В. Карамишева. – Харків : ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2021. – С. 118-134. Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25350>

7. Тищенко В. Ф. Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи [Електронний ресурс] : навчальний посібник / В. Ф. Тищенко , В. М. Остапенко; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28182> 6. 2022. - 192 с.
8. Фліссак К.А. Економічна дипломатія у системі забезпечення національних інтересів України – Тернопіль: Новий колір, 2016 – 812 с.
9. Шаров О.М. Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи: Монографія / О.М.; Національний інститут стратегічних досліджень. - Київ : НІСД, 2019 - 560 с

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань (есе), захист результатів індивідуальних завдань.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Розподіл балів здобувачів вищої освіти

Поточний/періодичний контроль								Сума балів
Змістовий модуль 1 (поточний контроль на лекціях та практичних)					Змістовий модуль 2 (поточний контроль на лекціях та практичних)			Індивідуальне самостійне завдання
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	
10	10	10	10	10	10	10	10	20
								100

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Економічна дипломатія: основні терміни і поняття, сутність, передумови розвитку, рівні та етапи розвитку. <i>Питання для обговорення</i> 1. Визначення основних понять: «дипломатія» та «Економічна дипломатія» 2. Основні інструменти економічної дипломатії. 3. Міжнародні організації, як основа багатосторонньої дипломатії.	4
2.	Тема 2. Нормативне забезпечення економічної дипломатії. <i>Питання для обговорення</i> 1. Становлення дипломатії в Україні. 2. Законодавчі основи функціонування української дипломатії: економічний вимір.	2
3.	Тема 3. Роль та значення економічної дипломатії в міжнародних відносинах. <i>Питання для обговорення</i> Система забезпечення економічної дипломатії України (круглий стіл)	2
4.	Тема 4. Економічна дипломатія і європейська інтеграція України. <i>Питання для обговорення</i> 1. Економічна дипломатія як зовнішньополітичний механізм	2

	Європейського Союзу. 2. Вироблення загальних підходів країн ЄС щодо розширення Європейського Союзу: економічний аспект. 3. Економічні виклики європейській інтеграції України.	
5.	Тема 5. Економічна дипломатія та міжнародні інтеграційні об'єднання. <i>Питання для обговорення</i> 1. Економічна дипломатія як складова багатосторонньої дипломатії 2. Економічні інтеграційні об'єднання. Приклади, принципи формування та діяльність. 3. Міжнародні економічні саміти, форуми; значення для міжнародних відносин та для окремих учасників. 4. Економічні угоди, конвенції, резолюції як підсумок роботи дипломатів-економістів. Розрив двосторонніх та багатосторонніх угод: наслідки для підписантів	4

Самостійна робота здобувачів.

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Тема 1. Економічна дипломатія: основні терміни і поняття, сутність, передумови розвитку рівні та етапи розвитку.	7
2.	Тема 2. Економічна дипломатія: історія становлення.	8
3.	Тема 3. Нормативне забезпечення економічної дипломатії.	8
4.	Тема 4. Об'єкти та суб'єкти економічної дипломатії.	8
5.	Тема 5. Роль та значення економічної дипломатії в міжнародних відносинах.	8
6.	Тема 6. Механізми координації економічної дипломатії в Україні.	7
7.	Тема 7. Економічна дипломатія і економічна безпека України.	7
8.	Тема 8. Економічна дипломатія та міжнародні інтеграційні об'єднання.	7
	<i>Один реферат за вищевказаною тематикою обирається здобувачем на початку семестру та надсилається викладачу за місяць до закінчення курсу. Обсяг реферату: 15-16 сторінок. Характеристика змісту: за змістом навчальної дисципліни. Вимоги до виконання та оцінювання: основна мета роботи – глибоке вивчення важливих теоретичних або прикладних питань дисципліни за допомогою підготовки реферату (дослідження). Велими важливим є формування таких умінь і навичок студента: здійснювати пошук і відбір різноманітної інформації; обробляти та аналізувати інформацію; логічно і послідовно викладати результати аналізу, робити аргументовані висновки; правильно оформлювати науково-довідковий матеріал; публічно захищати виконану роботу. Робота має бути написана студентом на рівні, відповідному сучасному стану розвитку комплексу наук, які вивчають міжнародні відносини. Думки вітчизняних і зарубіжних авторів, їхні загальнотеоретичні і методологічні підходи необхідно проаналізувати та систематизувати. Мінімальний обсяг використаних джерел – 10, при цьому матеріали, вилучені з Інтернету, можуть складати не більше третини номерів у списку джерел; більшість джерел повинні складати оприлюднені документи, статті та монографії. Для оформлення виносок у тексті й прикінцевого «Списку посилань» використовується стиль APA.</i>	
	Разом	60

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: визначена розкладом занять та сесії.

Політика щодо академічної доброчесності: можуть відніматися бали за прояви академічної не доброчесності, аж до незадовільної оцінки та повторного вивчення дисципліни.

Політика щодо відвідування та запізень: відвідування лекцій є добровільним, але неприпустимі пропуски семінарів без поважної причини, запізнення на заняття.

Мобільні пристрої: мають бути вимкнуті в аудиторії.

Поведінка в аудиторії: активна участь у лекціях заохочується додатковими балами.